

ВИБОРИ ТА ЇХ РОЛЬ У ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ УКРАЇНИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Стаття присвячена аналізу виборів, виборчої системи та їх роль у політичному житті України.

Ключові слова: президент, вибори, політична еліта, державний механізм

Abstract

The article is devoted to the analysis of elections, the electoral system and their role in the political life of Ukraine.

Keywords: president, elections, political elite, state mechanism

Вибори є неодмінним атрибутом демократії, які являють собою форму реалізації виборчих прав громадян шляхом участі у виборчій кампанії, в кінцевому рахунку вираження волі народу. Інститут виборів активно використовується не тільки при формуванні органів держави, місцевого самоврядування, а й керівних органів політичних партій та громадських об'єднань. Основною концепцією виборів в Україні, як і викладено в Конституції є їх рівність, таємність, прямота дії та рівноправність. Основні етапи виборчого процесу можна розглядати наступним чином: 1) підготовка; 2) номінація; 3) суперництво учасників, супроводжуване агітацією і пропагандистською кампанією; 4) голосування і підведення підсумків виборів.

Функції виборів - це формування органів державної влади: парламенту, глави держави, уряду (в окремих випадках), судових органів, органів місцевого самоврядування; вираження і представлення інтересів різних соціальних груп і населення, виборців; залучення громадян до політичного процесу як їх суб'єкта; легітимізація влади, наприклад визнання законності і права громадян на управління і згоду на підпорядкування, формування політичної еліти, тобто приведення до влади кращих представників суспільства (з найбільшою ймовірністю); контроль над інститутами влади та їх вплив на зміст політичного курсу

Виборча кампанія є апогеєм політичного життя, завершенням політичного циклу в діяльності окремої політичної структури чи окремого політика. Під час виборчого марафону, політична комунікація займає центральне місце у політичній діяльності й має вирішальне значення в подальшій долі політика чи політичної структури, у розвитку політичних процесів у суспільстві. Напередодні виборів акцент комунікації зміщується з буденної діяльності на агітацію, переконання, популяризацію, рекламу тощо, увага переноситься на ідеальну та психологічну сфери. Збільшується потік інформації, змінюються усталені уявлення, порушується інформаційний баланс у суспільстві та когнітивний – у індивідів. У зв'язку з цим зростає психічна активність та відповідно напруження як окремих виборців, так і загалом у суспільстві. З точки зору психології політичний вибір є ключовим моментом функціонування свідомості індивіда. Проте на цю вольову дію впливають всі основні компоненти психіки і соціально-психологічні чинники. Що стосується організації та проведення виборів, то закон визначає: види виборів і порядок їх призначення; утворення виборчих дільниць; утворення, повноваження та організація роботи виборчих комісій, порядок складання списків виборців, фінансове та матеріально-технічне забезпечення виборів. Законом регламентуються такі положення щодо кандидатів у Президенти: висування претендентами партій, виборчими блоками та зборами виборців реєстрація кандидатів у Президенти, вибуття кандидата з балотування: права кандидатів у Президенти при проведенні виборчої кампанії і довіреній особі кандидатів у Президенти. Закон також визначає: правила проведення передвиборної імітації використання при цьому ЗМІ, фінансування, та обмеження агітації, порядок проведення голосування, встановлення результатів виборів. При необхідності призначається повторне голосування або повторні вибори, порядок яких регламентується даним

законом. Якщо вибори проводяться з дотриманням міжнародних стандартів та Конституції України, з'являється необхідність у наданні новій владі легітимного характеру. Також рекомендується звернути увагу на те, що останнім часом абсентеїзм стає все більш поширеним, тобто частина виборців не бере участі на виборчих дільницях і, отже, відмовляється від здійснення активних виборчих прав. Відсутність має негативні наслідки, адже для прийняття виборів і для визначення переможців за їх результатами необхідна участь певної кількості зареєстрованих виборців. Відсутність явки виборців не дозволяє створювати обрані органи або заповнювати обрані посади. У цих умовах необхідні нові вибори і додаткові фінансові витрати. Часто повторні вибори не дають бажаних результатів.

В Україні застосовуються різні виборчі системи: при виборах Президента України та на місцевих виборах - мажоритарна, при виборах народних депутатів України - змішана. Виборча система відіграє велику роль у житті країни та її народу, адже від того, кого саме оберуть громадяни в президенти або депутати, залежить подальше процвітання країни, її бюджет. Президент - це «менеджер», який був найнятий суспільством для вирішення проблем країни, та для її розвитку у подальшому. Народні депутати також відіграють велику роль, адже саме вони представляють виборців, вносять розгляд на законопроекти, вносять поправки та в цілому займаються прийняттям законів. Разом вони всі утворюють механізм держави, тобто цілісну ієрархічну систему державних органів і установ, які на практиці здійснюють державну владу, завдання і функції держави. Механізм держави є невід'ємною стороною сутності держави: без державного механізму немає і бути не може самої держави.

Проаналізувавши всю інформацію щодо виборчої системи в Україні, можна з упевненістю підтвердити, що роль виборів у політичному житті України є досить важливою складовою, та полягає у тому, що вони ставлять перед собою ціль – організації системи місцевого самоврядування та державного механізму в цілому. Саме за допомогою виборів відбувається процес обрання політичних лідерів - громадяни наділяють владними повноваженнями тих осіб, яким вони довіряють визначати основні напрямки зовнішньої і внутрішньої політики держави, вважають гідними здійснювати керівні функції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. За ред. Ставнійчук М.І., Мельник М.І. / Коментар до закону України “Про вибори народних депутатів України”. - К.: Атіка, 2002..
2. Таагепера Р., Шугарт М.С. Описание избирательных систем./ Полис. - 1997. - №3 - с. 122. 114-136.
3. Лейпхарт А. Демократия в многосоставных обществах: сравнительное исследование. Москва: Аспект Пресс, 1997. 287 с.
4. Погорілко В.Ф., Фріцький О.В., Городецький О.В. та ін./ Конституційне право України. - К.: Наукова думка. - 1999. Борисенко О.А. От диалога культур к международному диалогу культур. *Вестник ЗабГУ*. Чита: ЗабГУ, 2011. № 11. С. 23–27.

Сорока Артур Ігорович – студент факультету інфокомунікацій, радіоелектроніки та наносистем. Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: arturs.vega@gmail.com

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри соціально-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: valkorney1958@gmail.com

Soroka Artur - student of the Faculty of infocommunications, radio electronics and nanosystems. Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: arturs.vega@gmail.com

Supervisor: **Kornienko Valerii** – Dr. of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa, e-mail: valkorney1958@gmail.com